

[Startside](#) > ... > [Domstolsprocedurer](#) > [Civilretlige Sager](#) > [Bevisoptagelse](#) > Croatia

Bevisoptagelse

Indholdet er leveret af

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Bevisbyrde

1.1 Hvad er reglerne om bevisbyrde?

Reglerne for bevisoptagelse og fremlæggelse, udvælgelse, indsamling, undersøgelse og vurdering af bevismateriale i civile retssager er fastsat i artikel 219-276 i den civile retsplejelov (*Zakon o parničnom postupku*) (*Narodne novine* (NN; Republikken Kroatiens statstidende) nr. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11 – konsolideret tekst, 25/13, 89/14 – afgørelse truffet af Republikken Kroatiens forfatningsdomstol (*Ustavni sud Republike Hrvatske*), 70/19 og 80/22 (ZPP)).

Den generelle regel er, at hver part skal redegøre for de faktiske omstændigheder og fremlægge de beviser, som deres påstand støttes på, eller hvormed de anfægter modpartens erklæringer og beviser, hvilket betyder, at princippet om retten til at blive hørt i kroatisk (civilretlig) procesret er fremherskende i forbindelse med indsamling af faktiske omstændigheder og fremlæggelse af beviser.

Hver part skal derfor bevise rigtigheden af erklæringer om faktiske omstændigheder, der er gunstige for dem, og som deres påstande (og klagepunkter) er baseret på, medmindre andet er fastsat i lovgivningen.

Retten har i princippet kun kompetence til at fastslå de faktiske omstændigheder, som parterne har redegjort for, og til kun at optage de beviser, som parterne har fremlagt. Undtagelsesvis er retten bemyndiget (og forpligtet) til at fastslå de faktiske omstændigheder, som parterne ikke har redegjort for, og til kun at optage beviser, som parterne ikke har fremlagt, hvis den har mistanke om, at parterne har til hensigt at gøre krav gældende, som de ikke har ret til at gøre gældende.

Hvis retten på grundlag af de fremlagte beviser (artikel 8 i ZPP) ikke med sikkerhed kan fastslå en faktisk omstændighed, vil den tage stilling til, om der foreligger en sådan omstændighed, ved at anvende bevisbyrdereglerne.

1.2 Er der regler, der fritager for at føre bevis for bestemte forhold? I hvilke tilfælde? Er det muligt at føre bevis for, at en bestemt formodningsregel ikke er gyldig?

Beviserne skal omfatte alle faktiske omstændigheder, der har betydning for, at der kan træffes en afgørelse.

Det er ikke nødvendigt at bevise de faktiske omstændigheder, som parten har anerkendt for retten under retssagen, men retten kan også kræve fremlæggelse af beviser for disse faktiske omstændigheder, hvis den finder, at parten ved anerkendelsen heraf ønsker at gøre et krav gældende, som den ikke har ret til at gøre gældende (artikel 3, stk. 3, i ZPP).

Desuden er retsregler undtaget fra beviskravet, fordi de er omfattet af reglen om, at retten anses for at kende loven (*iura novit curia*).

Det er ikke nødvendigt at bevise forhold, der er almindeligt kendte. Det er imidlertid muligt at føre bevis for, at en bestemt omstændighed ikke er almindeligt kendt.

Faktiske omstændigheder, hvis eksistens antages i henhold til loven, skal ikke bevises, men det er muligt at føre bevis for, at de ikke eksisterer, medmindre andet er fastsat ved lov. Reglerne om afkræftelige formodninger (*praesumptiones iuris*) letter således bevisførelsen, fordi den part, der påberåber sig et retligt relevant forhold, ikke er forpligtet til direkte at bevise, at der foreligger en sådan omstændighed; det er tilstrækkeligt at påberåbe sig en generel retsregel, der er indeholdt i en afkræftelig formodning, og en part, der gør gældende, at den generelle regel i den afkræftelige formodning ikke kan anvendes på en konkret sag, skal bevise den.

Der er imidlertid tilfælde, hvor loven ikke gør det muligt at bevise, at der ikke foreligger faktiske omstændigheder, der formodes at foreligge i henhold til loven (*praesumptiones iuris et de jure*), når retten er forpligtet til at konkludere, at den pågældende retligt relevante faktiske omstændighed foreligger.

1.3 I hvor høj grad skal retten være overbevist om et forhold for at basere sin dom på det pågældende forhold?

Det er rettens opgave at overbevise sig selv om, at de faktiske omstændigheder, som ligger til grund for anvendelsen af loven, foreligger eller ikke foreligger. ZPP indeholder ikke udtrykkelige bestemmelser om sandsynlighed, men sandsynlighedsgraden bør øges i forhold til betydningen af den foranstaltning, der skal træffes, under hensyntagen til det trin i proceduren, hvor et bestemt processuelt spørgsmål drøftes og afgøres, og de proceduremæssige konsekvenser, der vil følge, hvis visse faktiske omstændigheder konstateres at foreligge eller ikke.

I henhold til den generelle regel om fri bevisbedømmelse afgør retten på grundlag af sin egen overbevisning, hvilke faktiske omstændigheder den finder beviste, baseret på samvittighedsfuld og omhyggelig vurdering af alle beviser, der fremlægges individuelt og som helhed, og under hensyntagen til resultaterne af hele sagen.

2 Bevisoptagelse

2.1 Kræver bevisoptagelse altid, at en part skal anmode herom, eller kan dommeren i visse tilfælde også optage bevis af egen drift?

Som tidligere nævnt er den kroatisk (civile) procedure overvejende *inter partes*, hvilket betyder, at parterne kan indsamle faktiske omstændigheder og optage bevis af egen drift, og retten har kun beføjelse til at fastslå faktiske omstændigheder, som ikke er angivet af parterne, og til at optage bevis, hvis den har mistanke om, at parterne har til hensigt at gøre krav gældende, som de ikke har ret til at gøre gældende (ZPP's artikel 3, stk. 3).

Når det forberedende retsmøde har fundet sted, træffer retten afgørelse om afslutning af den præjudicielle procedure.

Retten afslutter den præjudicielle procedure og afholder og afslutter hovedretsmødet under det forberedende retsmøde, hvis den finder, at dette er muligt i lyset af sagens omstændigheder.

Hvis retten finder, at det ikke er muligt at afslutte den præjudicielle procedure og afholde og afslutte hovedretsmødet under det forberedende retsmøde, udarbejder den en plan for sagsbehandlingen.

Planen for sagsbehandlingen skal indeholde:

- en sammenfatning af de omtvistede faktiske og retlige spørgsmål
- de beviser, der gør det muligt at fastslå de faktiske omstændigheder
- fristen for fremskaffelse af yderligere beviser
- parternes frist til at fremsætte skriftlige bemærkninger til modpartens indlæg og til de sagkyndiges konklusioner og udtalelser
- dato og klokkeslæt for hovedretsmødet.

Hvis hovedretsmødet kræver flere retsmøder, hører retten parterne, inden den fastsætter datoer og tidspunkter for alle de efterfølgende retsmøder, samtidig med at den søger at sikre, at retsforhandlingerne er af en rimelig varighed.

Retten vedtager planen for sagsbehandlingen ved en afgørelse, normalt under det første retsmøde i sagen. Inden der træffes afgørelse om planen for sagsbehandlingen, giver retten parterne mulighed for at udtale sig om

planen under et retsmøde.

Hvis en af parterne ikke er til stede under det retsmøde, hvor planen for sagsbehandlingen drøftes, kan retten undtagelsesvis udarbejde en plan for sagsbehandlingen uden at rådføre sig med den fraværende part.

Efterhånden som sagen skrider frem, kan retten ændre planen for sagsbehandlingen, forudsat at den har givet parterne lejlighed til at udtale sig herom. Hvis ændringerne af planen ikke berører parternes frister, kan retten ændre planen uden forudgående høring af parterne.

2.2 Hvad sker der efterfølgende, hvis dommeren imødekommer en anmodning fra en af parterne om bevisoptagelse?

Retten afgør, hvilke beviser der skal tages i betragtning for at fastslå de afgørende faktiske omstændigheder.

Hvis retten har accepteret partens tilbud om bevisførelse, begynder den som hovedregel med optagelsen af dette bevis.

I tvister, der behandles af en afdeling (*vijeće*), optages beviserne under hovedretsmødet for afdelingen, men afdelingen kan af vægtige grunde beslutte, at visse beviser skal føres for afdelingsformanden eller dommeren ved den anmodede ret (den anmodede dommer). I dette tilfælde aflæses et referat af de indsamlede beviser under hovedretsmødet.

Den enkelte dommer eller afdelingsformanden afholder hovedretsmødet, stiller spørgsmål til parterne og optager beviser, men retten er ikke bundet af afgørelsen om afholdelse af retsmødet, hvilket bl.a. betyder, at den ikke er bundet af afgørelsen om anerkendelse eller afvisning af de af parterne fremlagte beviser.

2.3 I hvilke tilfælde kan en anmodning fra en af parterne om bevisoptagelse afvises af retten?

I henhold til ZPP's bestemmelser afviser retten de fremlagte beviser, som den ikke finder relevante, og anfører begrundelsen for afvisningen i afgørelsen.

ZPP indeholder ikke særlige bestemmelser om muligheden for at afvise uantagelige beviser eller beviser, som ikke kan optages på en omkostningseffektiv måde. I tvister ved en byret (*općinski sud*), hvis værdi ikke overstiger 10 000 kroatiske kuna, og i tvister ved en handelsret (*trgovački sud*) med en værdi på højst 50 000 kroatiske kuna kan retten imidlertid, hvis den finder, at det vil medføre uforholdsmæssigt store vanskeligheder og omkostninger at fastslå, om der foreligger sådanne omstændigheder, afgøre, om der foreligger sådanne faktiske omstændigheder, på grundlag af en fri bevisbedømmelse under hensyntagen til de dokumenter, som parterne har fremlagt, og deres vidneforklaringer, hvis retten har fremført beviser ved høring af parterne.

Desuden fastsætter bestemmelserne i ZPP en frist for parterne til at redegøre for alle faktiske omstændigheder og til at fremsætte tilbud om beviser. I forbindelse med en almindelig civil retssag skal hver part i stævningen og i svarskriftet senest under det forberedende retsmøde redegøre for alle de faktiske omstændigheder, der underbygger deres påstand, fremføre de beviser, der er nødvendige for at fastslå de faktiske omstændigheder, som de har fremlagt, og tage stilling til de faktiske omstændigheder og beviser, som modparten har fremført. Under hovedretsmødet kan parterne kun fremlægge nye faktiske omstændigheder og beviser, hvis de uden egen skyld ikke har været i stand til at fremskaffe eller fremlægge dem før afslutningen af den tidligere proces.

Retten tager ikke hensyn til nye faktiske omstændigheder og beviser, som parterne på grund af egen skyld fremskaffer eller fremlægger under hovedretsmødet.

Yderligere oplysninger om bevismateriale og bevisoptagelse i småkravsprocedurer findes i oplysningsskemaet "[Småkrav - Republikken Kroatien](#)".

2.4 Hvilke forskellige bevismidler findes der?

ZPP giver mulighed for følgende beviser: kontrolbesøg på stedet, dokumentbeviser, vidner, sagkyndige og høring af parterne.

2.5 Hvad er procedurerne for vidneforklaringer, og adskiller de sig fra procedurerne for udtalelser fra sagkyndige? Hvad er reglerne for afgivelse af skriftlig forklaring og fremlæggelse af sagkyndiges rapporter/udtalelser?

Et vidne er enhver fysisk person, der er i stand til at give oplysninger om de faktiske omstændigheder, der skal bevises. Vidner afhøres individuelt og uden tilstedeværelse af andre vidner, der skal afhøres senere, og de er forpligtet til at give deres svar mundtligt.

Vidner informeres først om, at de er forpligtet til at fortælle sandheden, og at de ikke må udelade noget. Efterfølgende advares de om konsekvenserne af at afgive falsk vidneforklaring. Desuden bliver et vidne altid spurgt, hvordan de har fået kendskab til de faktiske omstændigheder, som de vidner om.

Sagkyndige vidner skal have de samme egenskaber som et vidne, dvs. de skal være i stand til at observere, huske og genfortælle, og de skal desuden have faglig ekspertise.

Visse sagkyndige vidner, der indkaldes af retten, skal efterkomme indkaldelsen og fremlægge deres konklusioner og en udtalelse.

De sagkyndige vidners opgave indebærer derfor, at de skal udarbejde konklusioner og udtalelser. Retten afgør, om det sagkyndige vidne kun skal fremlægge sine konklusioner og udtalelser mundtligt under retsmødet eller også fremlægge dem skriftligt inden retsmødet. Retten fastsætter en frist for indgivelse af skriftlige konklusioner og udtalelser, som ikke må overstige 60 dage.

Det sagkyndige vidne skal altid redegøre for sin holdning.

Retten afgiver de skriftlige konklusioner og udtalelser til parterne senest 15 dage før det retsmøde, hvor de skal høres.

ZPP sonderer ikke mellem proceduren for afhøring af "ordinære" vidner og sagkyndige vidner og fastsætter ingen særlige processuelle bestemmelser i denne henseende.

Med hensyn til skriftlige beviser skal parterne selv fremlægge det dokument, som de påberåber sig som bevis for deres forklaring.

Et dokument, der er udstedt i den foreskrevne form af en statslig myndighed inden for dens ansvarsområde, og et dokument, der er udstedt af en juridisk eller fysisk person i denne form under udøvelse af de offentligretlige beføjelser, som den er tillagt ved lov eller ved en lovbestemt forordning (et offentligt dokument), anses for at bevise rigtigheden af det, det attesterer eller regulerer.

Andre dokumenter har samme bevisværdi, hvis deres bevisværdi i henhold til særlige bestemmelser svarer til værdien af offentlige dokumenter.

Det er tilladt at bevise, at de faktiske omstændigheder, der er anført i offentlige dokumenter, er urigtige, eller at dokumentet er udfærdiget forkert.

Hvis retten nærer tvivl om dokumentets ægthed, kan den anmode den myndighed, som det formodes at være udstedt af, om at udtale sig herom.

Medmindre andet er fastsat i en international aftale, har udenlandske offentlige dokumenter, der er behørigt attesteret, på betingelse af gensidighed samme bevisværdi som indenlandske offentlige dokumenter.

Der er i den civile retsplejelov ligeledes fastsat bestemmelser om fremlæggelse af dokumenter (pligten til at fremlægge dokumenter), som afhænger af hvorvidt dokumentet er i den henvisende parts besiddelse, i modpartens besiddelse, i et statsligt organs eller en statslig organisations besiddelse, når denne udøver en offentlig beføjelse, eller i en tredjeparts (fysisk eller juridisk persons) besiddelse.

2.6 Har visse procedurer for bevisførelse større vægt end andre?

I henhold til den generelle regel om fri bevisbedømmelse i kroatisk (civil) procesret afgør retten efter sin egen overbevisning, hvilke faktiske omstændigheder den finder godtgjort, på grundlag af en samvittighedsfuld og

omhyggelig vurdering af alle de beviser, der fremlægges individuelt og som helhed, og under hensyntagen til resultaterne af hele sagen.

Der findes således ingen regel om, at nogle beviser har større vægt eller betydning end andre, selv om dokumenter i praksis anses for at være mere pålidelige (men ikke vigtigere) end andre beviser (vidner, retsmøder).

2.7 Er visse procedurer for bevisførelse obligatoriske, når bestemte forhold skal bevises?

Nej, ZPP fastsætter ikke, at nogle bevismidler er obligatoriske for at bevise bestemte faktiske omstændigheder. I overensstemmelse med *inter partes*-princippet har parterne ret til at fremlægge beviser, og retten vurderer, hvilke af de fremlagte beviser, den optager, med henblik på at fastslå relevante faktiske omstændigheder.

2.8 Er vidner ved lov forpligtet til at afgive forklaring?

Enhver person, der indkaldes som vidne, er forpligtet til at efterkomme indkaldelsen og skal, medmindre andet er fastsat af ZPP, afgive forklaring. Det er derfor en generel forpligtelse for enhver person at vidne, hvilket indebærer en pligt til at give møde i retten, afgive forklaring og fortælle sandheden. Vidner, der på grund af alder, sygdom eller alvorlig fysisk funktionsnedsættelse ikke er i stand til at efterkomme indkaldelsen, afhøres i deres eget hjem.

2.9 I hvilke tilfælde kan de nægte at afgive forklaring?

En person, der ved sin vidneforklaring ville overtræde tavshedspligten med hensyn til officielle eller militære hemmeligheder, må ikke afhøres som vidne, før den kompetente myndighed fritager vedkommende for et sådant ansvar.

Et vidne kan nægte at afgive forklaring:

- om noget, som parten har betroet ham eller hende som hans/hendes bemyndigede repræsentant
- i spørgsmål, som parten eller en anden person har betroet ham eller hende som religiøs skriftefader
- om forhold, som vidnet har fået kendskab til som advokat, læge eller i forbindelse med en anden stilling eller anden aktivitet, hvis denne stilling eller aktivitet indebærer et krav om tavshedspligt.

Enedommeren eller afdelingsformanden underretter disse personer om muligheden for at nægte at afgive forklaring.

Et vidne kan afvise at besvare individuelle spørgsmål af tvingende grunde, navnlig hvis vedkommende ved at besvare et sådant spørgsmål i en hvilken som helst grad ville udsætte sig selv eller deres slægtninge i lige linje indtil tredje led, herunder deres ægtefælle eller slægtninge ved ægteskab i andet led – selv om ægteskabet er ophørt – og deres værge, adoptivforælder eller barn for alvorlig vanære, betydelig materiel skade eller strafferetlig forfølgning.

Enedommeren eller afdelingsformanden meddeler vidnet, at han eller hun kan afvise at besvare de stillede spørgsmål.

2.10 Kan en person, der nægter at afgive forklaring, straffes eller tvinges til at afgive forklaring?

Ja, det er muligt. Hvis et vidne, der er blevet behørigt indkaldt, ikke giver møde uden forklaring, eller hvis et sådant vidne forlader det sted, hvor vedkommende skal afhøres uden tilladelse eller berettiget grund, kan retten pålægge vedkommende at blive ført tilbage med tvang for egen regning og kan også pålægge personen en bøde på mellem 500 og 10 000 kroatisk kuna.

Hvis vidnet giver møde og nægter at afgive forklaring eller besvare visse spørgsmål efter at være blevet underrettet om konsekvenserne heraf, og retten finder, at personens grunde til at afvise at svare er uberettigede, kan den pålægge personen en bøde på mellem 500 og 10 000 kroatisk kuna. Hvis vidnet stadig nægter at afgive forklaring, kan retten tilbageholde vedkommende. Vidnet tilbageholdes, indtil vedkommende indvilliger i at afgive forklaring, eller indtil vedkommendes vidneforklaring ikke længere er nødvendige, men ikke længere end en måned.

Hvis vidnet efterfølgende giver en forklaring på sin udeblivelse, ophæver retten sin bødeafgørelse, og den kan helt eller delvis fritage vidnet for betaling af sagsomkostninger. Retten kan også ophæve sin bødeafgørelse, hvis vidnet efterfølgende indvilliger i at afgive forklaring.

2.11 Er visse personer fritaget for at afgive vidneforklaring?

Se oplysninger om fritagelse for den generelle vidnepligt med hensyn til officielle eller militære hemmeligheder, dvs. retten for personer, der udfører specifikke aktiviteter, til at nægte at afgive vidneforklaring og retten til at nægte at besvare specifikke spørgsmål, i punkt 9.

Som hovedregel kan kun personer, der er i stand til at give oplysninger om faktiske omstændigheder, der skal bevises, afhøres som vidner, og retten afgør, om en person er i stand til at afgive vidneforklaring, fra sag til sag.

En person kan ikke være vidne, hvis vedkommende er direkte involveret i sagen som part eller som retlig repræsentant for en part, mens en bemyndiget repræsentant for parten kan afhøres som vidne.

2.12 Hvad er dommerens og parternes rolle ved afhøring af vidner? Under hvilke omstændigheder kan et vidne afhøres ved brug af videomøde og andre tekniske hjælpemidler?

Hvert vidne skal afhøres individuelt og ikke i nærværelse af vidner, der skal afhøres efterfølgende. Vidnet er forpligtet til at give sit svar mundtligt.

Vidner informeres først om, at de er forpligtet til at fortælle sandheden, og at de ikke må udelade noget. Efterfølgende advares de om konsekvenserne af at afgive falsk vidneforklaring.

Vidnet vil derefter blive bedt om at oplyse sit fornavn, efternavn, personlige ID-nummer, faderens navn, sin beskæftigelse, adresse, fødested, alder og sin relation til parterne.

Efter disse generelle spørgsmål bliver vidnet bedt om at fortælle alt, hvad vedkommende ved om de faktiske omstændigheder, vedkommende skal afgive forklaring på, og derefter kan vedkommende blive stillet spørgsmål med henblik på bekræftelse, tilføjelse eller forklaring. Det er ikke tilladt at stille spørgsmål, der allerede indeholder svaret på spørgsmålet.

Vidnet bliver altid spurgt, hvordan vedkommende har fået kendskab til de faktiske omstændigheder, som vedkommende vidner om.

Vidner, hvis vidneforklaring om vigtige faktiske omstændigheder er i modstrid med hinanden, kan blive stillet ansigt til ansigt. De adspørges individuelt om hver af de omstændigheder, hvor der er en konflikt, og deres svar optages i referatet.

Republikken Kroatien har ingen særlige bestemmelser om bevisoptagelse via videokonference. Bestemmelserne i ZPP's artikel 126a-126c danner imidlertid grundlag for en sådan afhøringsmetode, dvs. at der kan foretages lydoptagelser af retsmøder. Afgørelsen om optagelse træffes af retten på eget initiativ eller efter anmodning fra parterne. Måden, hvorpå en lydoptagelse opbevares og sendes, de tekniske betingelser og den måde, hvorpå den optages, er reguleret i rettens procesreglement.

3 Vurdering af beviset

3.1 Kan retten tage hensyn til beviser, som en part har tilvejebragt på ulovlig vis?

I henhold til ZPP må en retsafgørelse ikke baseres på ulovligt indhentede beviser (uantagelige beviser).

En domstol kan vedtage en afgørelse om tilladelse til at optage uantagelige beviser og kan undersøge sådanne beviser, hvis den finder det nødvendigt for at fastslå en væsentlig omstændighed. Når retten træffer afgørelse om bevisers antagelighed, vil den afveje den overtrædelse, der følger af den uantagelige bevisoptagelse, med interessen i at fastlægge de faktiske omstændigheder fuldt ud og nøjagtigt i sagen.

3.2 Tillægges en parts egen forklaring værdi som bevismiddel?

Parterne i sagen kan ikke afhøres som vidner. ZPP's bestemmelser foreskriver imidlertid, at parterne skal høres som et af beviserne i mangel af andre beviser, eller hvis retten til trods for de andre beviser, der er fremlagt, anser det for nødvendigt for at fastslå vigtige faktiske omstændigheder.

ZPP's bestemmelser om bevisoptagelse fra vidner finder anvendelse på afhøring af parterne, medmindre andet er fastsat.

4 Har denne medlemsstat i overensstemmelse med artikel 2, stk. 1, i forordningen om bevisoptagelse angivet andre myndigheder, der har kompetence til at optage bevis i forbindelse med retssager på det civil- og handelsretlige område inden for rammerne af forordningen? I bekræftende fald, i hvilke sager kan de så optage bevis? Kan de kun begære bevisoptagelse, eller kan de også bidrage til bevisoptagelsen på grundlag af en begæring fra en anden medlemsstat? Se også meddelelser afgivet i henhold til artikel 2, stk. 1, i forordningen om bevisoptagelse.

Domstolene er de eneste myndigheder, som Republikken Kroatien har angivet som værende kompetente til at optage bevis med henblik på retssager på det civil- og handelsretlige område i overensstemmelse med artikel 2, stk. 1, i forordningen om bevisoptagelse.

■ Sidste opdatering: 14/04/2023

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJN-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.